

עין משפט‏ **נר מצוה**

מא א מיי פֿיד מ'ה' ‏
שזעט הלכה ח סמג לאוין רמא:

בב ב מיי פֿיה שס הלכה י ‏
סמג שם טו"ע יו"ד סימן נח סעיף ו:

בג ג מיי שם הלכה ז ‏
טו"ע שם ס"ד:

מוסף רש"י

במסרהב. מפליר. (טוטה י: ע"ש). אפילו פרוטה מכולם מצטרפת. אס אין לו עליו מתנן אלא שזה פרוטה, מטערפין לחיובי (קטן זח). פליגי בה רב אחא ורבינא. צמתני ובגמליה ד' יומן, חד אמר אפרטי מיחייב. חייב על כל אחת ואחת דקתי מתני' חייב שלש קאמר, חד אחטין וחדא אשערין וחדא אטסקין, ארבעה לא מחייבין ליה למימר שבעה שאין לך צדי חד שבעה חצפי נפשה היא, סכלל זה אין לך צדי כלום וחור ופרט לא חטין ולא כוסמין ולא שעורין, אלא פרוטה פירשא דשבעה שאין לך צדי הו, וכי אמר ר' יוחנן פרוטה מתנן מטערפת, לאו אסיפא דמתני' דחייב ליה על כל אחת ואחת קאי, דכיון דכל חדא וחדא חאצי נפשה הו' לא מטערפי, אלא ארישא, אמר שבעה שאין לך צדי חצי חייב אלא אחת, פרוטה מתנן מטערפת לאחזה שבעה דהא חדא היא אלא אכלילי גמי מיחייב. חייב על כל אחת ואחת דקתי מתני' ד' ינהי, חדא אכללא וחדא דפרטא, וד' יותן אסיפא גמי קיימא ואשטונאה דכללא ומוחיא מיהא חדא (שם). אמאי והוה ליה נשבע לקיים את התורה (יומא עג:). בכולל דברים המתורין כו'. שבעה שלא אוכל לא בשר שחטה ולא בשר נצילה, דגמג דחיללא אהיתאח חיילא גמי אהיסורא, ור"ש פוטר דלית ליה איסור כולל ולא אמרינן מינו שיהא כלומר אס היה נשבע על הנצילות לצדן לא היה שבעה חלה, אכל ו אכל לא אכל לא אוכל כלל דהא המתורין והאסורין יחד, ומינו דחיללא שבעה על המתורין חיללא גמי אהיסורין צאיקור שבעה, ורש' לית ליה איסור חל על איסור אפילו על ידי סולל (דעיר בא:). אי אתה מוצא. שהא חייב קרבן שבעה על הנצילה אס אכל כוית שהוא שבעה חלה, אכל ו אכל לא אוכל כלל דהא המתורין והאסורין יחד, ומינו דחיללא שבעה על המתורין חיללא גמי אהיסורין צאיקור שבעה, ורש' לית ליה איסור חל על איסור אפילו על ידי סולל (דעיר בא:). אי אתה מוצא. שהא חייב קרבן שבעה על הנצילה אס אכל כוית שהוא שבעה חלה, אכל ו אכל לא אוכל כלל דהא המתורין והאסורין יחד, ומינו דחיללא שבעה על המתורין חיללא גמי אהיסורין צאיקור שבעה, ורש' לית ליה איסור חל על איסור אפילו על ידי סולל (דעיר בא:). אי אתה מוצא. שהא חייב קרבן שבעה על הנצילה אס אכל כוית שהוא שבעה חלה, אכל ו אכל לא אוכל כלל דהא המתורין והאסורין יחד, ומינו דחיללא שבעה על המתורין חיללא גמי אהיסורין צאיקור שבעה, ורש' לית ליה איסור חל על איסור אפילו על ידי סולל (דעיר בא:).

כג:

בבמסרהב בו חבירו. ואינו אוסר עצמו אלא בשלו: **הבא מי מחית נפשיה לפחות מבשיעור**. בקונטרס פ' דל"ג ליה ושיצט הוא אלא ה"ג מי מיחייב אכללי ופרטי וגראה דיש ליישבו מי מחית כו' וה"פ כלומר מי איכא למימר הכא גבי שבעת ציטוי דנוקין שבעה אכללא דפת חטין ושעורין וכוסמין לענין פחות מכשיעור דאס אכל מכל מין ומין פחות מכשיעור שיטרפו דמסקין אדעתא דאי אכל שיעור אכילה מכולן שימחייב דאיכיון לצירוף ואחשבה לאכילה פחות מכשיעור מכל מין ומין ומסקין הכי השתא התם דמאי למיחל אכללי ופרטי (א) דכי אישתבע והדר אישתבע חילל גמי אפחות מכשיעור מכל מין ומין אכל בשבעת ציטוי דלא מאי למיחל אכללי ופרטי כשיעור שלס אין לנו לומר דמתכוין אכללי גם לענין צירוף: **ריישא** בסתם וסיפא **במפרש**. קמא תימנה כיון דרישא וסיפא איירי בנצילה וטריפה מ"ש דצרישא נקט אוכלין שאינן ראוין ובסיפא נקט נצילה וטריפה:

בבבולל דברים המותרים עם להקשות דלוקי כולה צמפרש ורישא בשאינו כולל דברים האסורים עם דברים המותרים דהא משמע דוקא אכל אוכלין שאינן ראוין פטור אכל ראוין חייב: **דבדברי** דה בדברי חבב. אף על גב דאיכא תנאי דלית להו איסור כולל צהא לא חיישינן כיון דלא מיתנו צמתני' ועוד דאין לחוש צמאי דאיכא תנאי דלית להו איסור כולל כיון דצהדיא פליגי ר"ש מהאי טעמא דלית ליה איסור כולל וא"ת ולוקמי צמפרש וד"ה וי"ל דאי צמפרש לא מיתוקמא מתניתין כרבי עקיבא דמשמע הא סתם פטור וא"ת לימא דהיינו טעמא דלא אמר כר"ל משום דר' יוחנן סבר (יומא עג:). חאי שיעור אסור מן התורה ובכל שהוא גמי מושבע ועומד הוה וי"ל כיון דליכא אלא איסור בעלמא לאו מושבע ועומד חשיב ליה כדפ"ל (ז) אע"ג דאין איסור לאו חילל על איסור עשה דהא לקמן (דף כה). פריך אילינא מתנה לעני מושבע ועומד מהר סיני הוא דכתיב נתן תתן לו ואמר גמי צפרק אלו הן הנשרפין (סנהדרין דף פג). מנין לכהן טמא שאכל תרומה טמאה שאינו צמיתה שנאמר ומתו צו כי יחללוהו פרט לזו שמחוללת ועומדת ומפרש צפרק כל הצפר (חולין דף קיג:). דטעמא משום דאין איסור חל על איסור אע"ג דצמרתומה טמאה אין צה אלא איסור עשה מ"מ חאי שיעור דליכא אפי' עשה אלא איסור בעלמא לא חשיב מושבע ועומד ועוד דמאי לאוקמי שלא כדרך הנאתן דאין אסור אלא מדרבנן כמו חאי שיעור לר"ל וזה הפירוש נראה יותר ולפירוש קמא קשיא דמ"מ (ט) הכי המ"ל דלא אמר כר"ל כיון דסבר דחאי שיעור אסור מן התורה לא משכחת לה הן ולאו דהיכי מישתבע שאוכל חאי שיעור

שבועות שתיים פרק שלישי שבועות

ודלמא ע"י פערוצת. אי אמר הכי הוה משמע שלא יאכל פת שיש צה כל המינין הללו צערצוציא אכל של כל מין ומין צפני עצמו יאכל: **הא אחרניא שפינא**. ממין זה: **כגון** אלו. משמע ממין אלו: **דלמא**. אי אמר הכי הוי משמע כגון אלו כשיעור הזה: **הוה ליה למימר שבעה שלא אשכח עמך**. ולא לריך לפשט דכי אישתבע אמאי דמסרהבין צו אישתבע: **סנן** הפס. גבי שבעת הפקדון: **פרוטה מכוון מטערפת**. לחייבו על שבעה ולא על כל אחת ואחת אלא לחייבו אשס אחד: **פליגי רב אחא ורבינא**. צחייב על כל אחת ואחת דמתני' וצדרצי יוחנן. חד אמר מיחייב אפרט ולא מיחייב אכללא כלומר על כל אחת ואחת דתנן צמתני' נלו: שלס אשמות הן ולא ארבע דלא אמרינן שבעה שאין לך צדי חדא שבעה היא וכי הדר פירש חטים ושעורים וכוסמין לחלק הרי ארבעה הא לא אמרי' אלא שבעה שאין לך צדי אפרטי קאי וכי אמר רבי יוחנן פרוטה מכולס מטערפת ארישא דמתניתין אייתמר דקתי אינו חייב אלא אחת אכל סיפא מכל מין ומין חדא שבעה צאצי נפשה היא אי ליכא צכל מין שוה פרוטה לא מיחייב: **וחד אמר מיחייב אכללות ומיחייב אפרטי**. על כל אחת דקתני צמתניתין ארבע אשמות הן כי אמר שבעה שאין לך צדי כלל כוון יחד וכי הדר פריש להו נשעע על כל מין ומין לצדו יש כאן ד' שבעות ומילתא דר' יוחנן קיימא צין ארישא דקתי אינו חייב אלא אחת צין אסיפא דקתני חייב על כל מין ומין ואשבעתא דכללא דלילו אג' שבעות דפרטא ליכא לאוקומה שהרי אין צמין אחד שוה פרוטה ואנן כפירת ממון צעינן: **הכא מאי**. מי פליגי צה גמי רב אחא ורבינא צמתני' לחייציה ד' חדא אשלג אוכל ותלתא אפיירושא דפרטא: **מי מחיס חנינש נפשיה לפחות מכשיעור** לא גרסינן לה ושיצט הו' **דהא אי אישבעה והדר אישבעע מיחייב סרפי**. דכל שעתא ושעתא ממונה קא כפר ליה דמתנן צפ' שבעת הפקדון (לקמן לו:). השביע עליו ה' פעמים וכפר חייב על כל אחד ואחד הילכך כי גמי אמרי' שבעתא דכללא לחיובא אשבעתא דפרטא אכל גבי שלא אוכל אי ק"ד איתא צכללא למיהוי שבעה צאצי נפשה ואסר עצמו צכל המינין אפרטי תו מי מיחייב הרי צבר מושבע ועומד הו' עליה ואין שבעה חלה על שבעה: **מאי שנא רישא כו'**. קס"ד נצילה וטריפה גמי אוכלין שאינן ראוין הן: **הא לא קשיא**. כלומר אס קושיא אחרת אין כאן וז יש לה תירוץ. וכן כל דוכתא דאיכא הא לא קשיא יש קושיא גדולה מזו: **צנוול**. שפירש ואמר שבעה שלא אוכל נצילות ושחוטות:

צאיסור

צאיסור

אכללי לא מיחייב: **מתני'** שבעה שלא אוכל ואכל אוכלין שאין ראויין (שהוא) פטור כו'. אקשי' מאי שנא רישא באוכלין ומשקין שאינן ראויין שהוא פטור ומאי שנא סיפא גבי נבילות וטריפות שחייב. ואוקימנא רישא בסתם דדעתיה אמירי דראוי לאכילה. סיפא במפרש שבעתו שלא יאכל נבילות וטריפות. ואקשינן אמאי חייב אבילות וכיצא בהן מושבע הוא עליהן מהר סיני. ואין שבעה חלה על שבעה. וטריפות וכיצא בהן. ומוקים לה למתני' כדברי הכל. וריש לקיש אמר אי אתה מוצא להצמיד משנתנו דכי אמרינן איסור כולל כגון יוה"כ שאוסר בכלל כל מאכל מותר ואסור.

מסורת הש"ס

א לקמן לו: **ב** ג"ז שם לוט, **ג** [ועל כה. ככ:], **ד** (ככ: ד"ה אהיתראל),

הגהות הב"ח

א תוס' ד"ה הכא וכי אכללי ופרטי כי כ"ל ואחת ד' ממק: **ב** (ט) ד"ה דמוקין וכי דמכל מוקס היכי הוה מצוי למימר כר"ל כיון כ"ל:

רבינו חננאל

פת למא לי לחיובי נפשיה אכל חדא: שבעה שלא אשתה ושתה משקין הרבה אינו חייב אלא אחת. שבעה שלא אשתה יין ושמן ודבש חייב על כל אחת ואחת. בשלמא התם אייתר ליה פת פת לחיובי אכל חדא וחדא [כח]. ופרקי רב הכא במתחין לפניו עסקין. ואסיקנא הוה ליה למימר שבעה שלא אשתה אלו ומיניהו יין ושמן ודבש למא לי לחיובי אכל חדא וחדא אי גמי במסרב בו חברו ואומר לו בא שתה עמי יין ושמן ודבש הוה ליה למימר שבעה שלא אשתה [צמקן] יין ושמן ודבש למא לי לחיובי אכללי וכוסמין חייב על כל מין ומין ואחת. חנן בפירקין דלקמן תן לי חטים ושעורין וכוסמין שיש לי בידך. שבעה שאין לך צדי אינו חוב אלא אחת. שבעה שאין לך בידו חטים ושעורין וכוסמין חייב על כל מין ומין ואחת. ואי' יוחנן אמת ואחת. מטערפת. פרוטה מכולם מצטרפת. פי' אפילו אין לו בידו מן חטין שעורין וכוסמין מכולן [אלא] שוה פרוטה צמטרפין חייבי. ופליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר אפרטי מיחייב. פי' חייב ג' חטאות אחת על החיטין ואחת על השעורין ואחת על כוסמין. וחד אמר אכללי גמי מיחייב. פי' אהא גמי דתנן שבעה שאין לך בידו והוא כלל ואח"כ פרט חטין ושעורין וכוסמין הרי ארבע חדא דכללא ותלתא דפרטי. הכא מאי מי מחית איניש נפשיה לפחות מכשיעור ומחייב אשבעה דכללא גמי בהני דפרטי אי לא. ומשינן רבא הכי השתא. התם גבי טוען בחבורו איתא לשבעה בכללי. ומגו דיכול להודות אפילו אחר שבעתו איתא גמי לשבעתו בתר הכי בפרטי. ומשום הכי מיחייב אכללי ואפרטי. אבל הכא גבי אוסר עצמו בשבעה אי ס"ד איתא לשבעות בכללי וכיון דאמר שבעה שלא אוכל איתסר באכילה דכל פת הויא ליה כנבילה. כי הדר פריש פת חטין פת שעורין פת כוסמין אמאי חייב. מי חיללא עליה שבעה מושבע ועומד הוא. אלא הכא ודאי אפרטי מיחייב מאי

אכללי לא מיחייב: **מתני'** שבעה שלא אוכל ואכל אוכלין שאין ראויין (שהוא) פטור כו'. אקשי' מאי שנא רישא באוכלין ומשקין שאינן ראויין שהוא פטור ומאי שנא סיפא גבי נבילות וטריפות שחייב. ואוקימנא רישא בסתם דדעתיה אמירי דראוי לאכילה. סיפא במפרש שבעתו שלא יאכל נבילות וטריפות. ואקשינן אמאי חייב אבילות וכיצא בהן מושבע הוא עליהן מהר סיני. ואין שבעה חלה על שבעה. וטריפות וכיצא בהן. ומוקים לה למתני' כדברי הכל. וריש לקיש אמר אי אתה מוצא להצמיד משנתנו דכי אמרינן איסור כולל כגון יוה"כ שאוסר בכלל כל מאכל מותר ואסור.